

Lívsháttur roknaður fyri at vera brotsgerð

I kriminalretten i Hjørring lige før påske blev to færøske fiskeskippere anklaget for at have indført 450 kg kød og spæk av grindehval fra Færøerne til Danmark. Skov- og Naturstyrelsen havde krævet at få sagen rejst, idet man mente, at de to færingere havde overtrådt Washingtonkonventionen, der handler om international med overlevelsestruede vilde dyr og planter og som forbyder en kommerciel udnyttelse af disse. Desuden havde de to færingere ikke søgt Skov- og Naturstyrelsen om en forudgående tilladelse til indførelsen af hvalkødet.

Der er endnu ikke faldet dom i sagen, men kendes de to færingere skyldige, betyder det, at tusindvis af andre færingere ville kunne anklages for nøjagtig det samme. At medtage færøsk mad til Danmark — også grindekød og spæk — er en udbredt trafik. Spørg blot tolderne i Kastrup lufthavn. De er vant til den specielle lugt og de spørger automatisk: Er det færøsk mad? Ja, svarer man glad ved tanken om de mange dejlige måltider, som man skal nyde sammen med familie og venner.

Sagen er principiel. Det er færøsk kultur og levevis, der samtidigt sættes på anklagebænk.

I retten i Hjørring er kun den ene færing mødt op. Han er bosiddende i Hirtshals. Den anden er på havet for at fiske og bor iøvrigt på Suderø på Færøerne. Den færøske fiskeskipper forklarer, at grindehvalkødet og spækket skulle bruges som proviant ombord på deres fiskekutter, »Strømnes«, der fisker ud fra Hirtshals. Kutteren har en besætning på 15 mand hvoraf de 14 er færingere.

Kødet og spækket var fremskaffet af nogle af de besætningsmedlemmer, der boede på Færøerne.

Ifølge de færøske myndigheder, der er blevet spurgt i sagen, var kødet og spækket erhvervet på fuld lovlig vis og efter de færøske regler, der gælder for fordelingen af fangsten efter et grindedræb.

Her kan jeg tilføje, at har man deltaget i selve dræbet, får man en bådpart, bor man i det distrikt, hvor grindedræbet har fundet sted, får man også en part — selv børnene får en part og så fremdeles. Endelig er der også på Færøerne en gammel tradition for at dele med andre.

I anklageskriftet blev der nedlagt påstand om, at de to færingere skulle betale en bøde på 5.000 kr. hver samt at de ca. 450 kg hvalkød og spæk — som lå nedsaltet i tønder — skulle konfiskeres.

Der er mange færingere, der undrer sig over Skov- og Naturstyrelsens hidsige fremfærd for grindehvalen står ikke opført på listen i Washingtonkonventionen over udryddelsestruede

ede dyr. Grindehvalen er ikke genstand for kommerciel udnyttelse på Færøerne. I en skrivelse som blev fremlagt i retten havde Skov- og Naturstyrelsen ansat kødets værdi til 50-55 kr. pr. kg.

Den tiltalte færing oplyste i retten, at der ikke kunne sættes anden værdi på kødet og spækket end brugsværdien, idet kødet ikke var omsætteligt. Det accepterede anklageren og Skov- og Naturstyrelsens fiktivt ansatte pris blev fejlet af bordet. Skov- og Naturstyrelsen mener, at de to færingere har overtrådt Miljøministeriets bekendtgørelse fra 25. januar 1984, der igen henviser til en EF-forordning om anvendelsen af Washingtonkonventionen.

Her har man valgt at skærpe reglerne — af hensyn til miljøet — og man har besluttet at alle hvalarter er at betragte som udryddelsestruede — herunder også grindehvalen. I en anden EF-forordning om indførsel af hvalprodukter i EF og som de to færingere også er tiltalt efter står der: »hvalprodukter må kun indføres i Fællesskabet såfremt, der forelægges en importtilladelse. En sådan tilladelse udstedes ikke for produkter, der er bestemt til

kommercielle formål».

Mærkeligt nok er grønlandere fritaget for disse bestemmelser. De kan frit indføre grønlandske hvalprodukter til Danmark. Forklaringen ligger måske nok i at Grønland, dengang bekendtgørelsen trådte i kraft i 1984, var medlem af EF, mens Færøerne allerede stod udenfor. Først året efter i 85 meldte Grønland sig ud af EF.

I retten blev en repræsentant for Skov- og Naturstyrelsen spurgt om to færingere ville have fået tilladelse til at indføre hvalkødet som proviant til deres kutter. Og nu citerer jeg fra retsbogen: »Det var imidlertid vidnets umiddelbare opfattelse, at Skov- og Naturstyrelsen også i en sådan situation ville fastholde sin generelle holdning om ikke at give dispensationer i andre situationer, der er godkendt af EF, nemlig dels ret for den grønlandske befolkning til i Grønland at benytte hvaler, der er fanget i Grønlandske farvande, og dels i særlige tilfælde en ret for universiteterne i Århus

sjónarmið

Karl Johan
Mikkelsen,
útvarpsmaður
skrivar

og København til forskningsmæssige undersøgelser af hvalkød».

Her er det jeg mener, at sagen kører af sporet for den emsige Skov- og Naturstyrelse.

Grønlanderne har ret til at indføre grønlandsk hvalkød, fordi de engang har været medlem af EF, men færingerne må ikke. I dag er både Grønland og Færøerne tredjelande i forhold til EF, men de er også noget andet. De er sammen med Danmark medlemmer af rigsfællesskabet. Her har grønlanderne og færingerne borgerrettigheder og kulturelle rettigheder som EF-reglerne ikke omfatter. Retten til at rejse hvor de vil, arbejde hvor de vil, bo hvor de vil og spise deres hjemlandsmad, hvis de vil.

Skov- og Naturstyrelsen burde aldrig have rejst denne sag. Samtidig afsløres en fatal mangel på viden om færøsk levevis. At besætningsmedlemmerne selv skaffer sig middagsmad i form af grindehval og spæk er fuldstændig normal adfærd på Færøerne. På samme måde som de selv fanger den

fisk de spiser, når de er på havet.

Nu er sagen rejst og fordi afgørelsen ikke alene vedrører de to færingere, men alle færingere, så mener jeg at sagen er politisk.

Hvis de danske myndigheder mener, at færingerne ved deres levevis overtræder nogle EF-regler, så lav reglerne om. Derfor burde sagen retteligt ligge på statsministerens bord — nu.

PS. Det færøske landstyre har i et brev til statsminister Poul Schlüter skarpt protesteret mod den danske fremfærd i denne sag.

Karl Johan Mikkelsen